

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 759/2016-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti HOLBARD, s. r. o., Dukelská 34, Bardejov, zastúpenej spoločnosťou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Róbert Ružbašán, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 47/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti HOLBARD, s. r. o., Bardejov o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2015 doručená sťažnosť spoločnosti HOLBARD, s. r. o., Dukelská 34, Bardejov (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej spoločnosťou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o.,

Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Róbert Ružbašán, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 47/2004.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konkurzného konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 6 K 47/2004, keď z dôvodu neschopnosti plniť svoje záväzky voči viac ako jednému veriteľovi po lehote splatnosti pre insolvenziu podala 26. júla 2004 návrh na vyhlásenie konkurzu. Krajským súdom bol 8. apríla 2005 na majetok sťažovateľky ako dlžníka vyhlásený konkurz.

Uvádzajúc podrobný chronologický prehľad úkonov predmetného konkurzného konania sťažovateľka dôvodí, že postupom krajského súdu dochádza k zbytočným prietahom v konaní, a teda k porušeniu sťažovateľkinho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka svoju argumentáciu o neefektívnej činnosti súdu orientuje na úsek konania počnúc dátumom 24. máj 2010, keď došlo na schôdzi konkurzných veriteľov k schváleniu ustanovenia nového správcu konkurznej podstaty, ktorého krajský súd ustanovil do funkcie uznesením z 24. mája 2010. Sťažovateľka na tomto mieste argumentuje:

«Dňa 13.5.2011 zaslal správca konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] Krajskému súdu Košice „Správu o doterajšej činnosti správcu“ a dňa 16.6.2011 správca konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] zaslal Krajskému súdu Košice oznámenie, že vzhľadom na skutočnosť, že plán speňaženia ohľadom predaja nehnuteľnosti bol schválený na schôdzi konkurzných veriteľov dňa 30.6.2005, a preto netrvá na žiadosti o zvolanie schôdze veriteľov.

Dňa 18.10.2011 Krajský súd Košice opatrením zo dňa 5.10.2011 uložil správcovi konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] predložiť správu o jeho doterajšej činnosti,

uviesť dôvody, ktoré bránia podaniu konečnej správy, resp. uviesť termín kedy bude predložená, prípadne aby požiadal o predĺženie lehoty ak z objektívnych dôvodov nemôže konečnú správu podať.

Dňa 12.6.2012 správca konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] zadal vypracovať znalecký posudok na určenie všeobecnej hodnoty stavieb zapísaných na [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v k. ú. Bardejov, patriacich do konkurznej podstaty. Znalec vypracoval znalecký posudok č. 30/2012 dňa 18.6.2012 kde určil všeobecnú hodnotu stavieb a pozemkov patriacich do konkurznej podstaty na sumu vo výške 149.000 EUR, všeobecná hodnota nehnuteľností predstavujúca spoluvlastnícky podiel úpadcu vo výške 107.000 EUR

Dňa 9.12.2013 na dopyt právneho zástupcu sťažovateľa (úpadcu v predmetnom konkurznom konaní) správca konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] zaslal sťažovateľovi oznámenie o stave konkurzného konania, v ktorom bolo uvedené, že ustanovený správca je dlhodobo práceneschopný. Podľa vyjadrenia ošetrojúceho lekára je predpoklad ukončenia práceneschopnosti správcu v závere mesiaca január 2014. Ďalej správca konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] uviedol, že po ukončení práceneschopnosti pristúpi k speňaženiu konkurznej podstaty v zmysle schváleného plánu speňaženia, a to 1. kolom dražby, ktoré bude zverejnené v regionálnej ako i celoslovenskej tlači. Na základe uvedeného správca požiadal aj konajúci súd o predĺženie lehoty na podanie konečnej správy do 28.2.2014.

Dôkaz: Oznámenie zo dňa 9.12.2013

K predaju nehnuteľností patriacich do konkurznej podstaty došlo na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený pod č. [REDAKOVANÉ], nehnuteľnosti nadobudol kupujúci [REDAKOVANÉ].

Dôkaz: [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]

Po tom, ako sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu kontaktoval v júli 2014 správcu konkurznej podstaty a žiadal o poskytnutie informácií o stave konkurzného konania, správca konkurznej podstaty uviedol, že vzhľadom na speňaženie majetku z podstaty následne do konca mesiaca september 2014 vypracuje konečnú správu o speňažení majetku z podstaty, ktorú predloží Krajskému súdu v Košiciach ako príslušnému konkurznému súdu na schválenie ako predpoklad na vydanie rozvrhového uznesenia a ukončenia konkurzného konania. Napriek uvedenému a viacerým dopytom právneho

zástupcu sťažovateľa, k vypracovaniu konečnej správy a jej predloženiu súdu v závere mesiaca september 2014 nedošlo.

Krajský súd v Košiciach opatrením zo dňa 18.3.2015 uložil správcovi konkurznej podstaty, [REDAKOVANÉ], predložiť súdu správu o činnosti, uviesť dôvody, ktoré bránia podaniu konečnej správy, resp. uviesť termín, kedy bude konečná správa predložená, a v prípade že konečnú správu z objektívnych dôvodov nie je možné podať, predložiť návrh na predĺženie lehoty na podanie konečnej správy s odôvodnením.

Na uvedené opatrenie reagoval správca konkurznej podstaty podaním zo dňa 7.4.2015, ktorým podal návrh na predĺženie lehoty na podanie konečnej správy, z dôvodu opakovanej dlhodobej práceneschopnosti správcu, do 30.4.2015.

Následne dňa 5.5.2015 opätovne podal správca konkurznej podstaty súdu návrh na predĺženie lehoty na podanie konečnej správy, z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti správcu a jeho následnej hospitalizácii do 30.6.2015, ku ktorému návrhu pripojil aj potvrdenie o práceneschopnosti.

Krajský súd opatrením zo dňa 11.8.2015 vyzval správcu konkurznej podstaty, keďže do 30.6.2015 si nesplnil opäť svoju povinnosť v súlade s návrhom zo dňa 5.5.2015, aby predložil súdu konečnú správu, pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Na základe telefonickej informácie poskytnutej nám krajským súdom, krajský súd uložil správcovi konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] lehotu do konca mesiaca október 2015 na predloženie konečnej správy, avšak túto v danej lehote opäť nepredložil. Napriek tomu, že došlo k speňaženiu majetku patriaceho do konkurznej podstaty úpadcu, telefonickým urgenciám správcu konkurznej podstaty ako aj Krajského súdu Košice právnym zástupcom sťažovateľa, do dnešného dňa nedošlo k predloženiu konečnej správy o speňažení majetku z podstaty a jej preskúmaniu súdom, ako predpokladu ukončenia konkurzného konania pod sp. zn. 6K/47/2004.

Od podania návrhu na začatie konkurzného konania uplynulo už jedenásť rokov, resp. od vyhlásenie konkurzu na majetok sťažovateľa ako úpadcu 10 rokov, pričom stále nie je vo veci rozhodnuté. Krajský súd v Košiciach doteraz neprijal žiadne rozhodnutie, ktorým by došlo k rozhodnutiu vo veci samej, neprijal dostatočné opatrenia voči postupu správcu konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] a odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania.»

Sťažovateľka dodáva, že ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uplatnila aj prostredníctvom sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedovi krajského súdu, ktorá bola podľa jej vyjadrenia zo strany predsedu krajského súdu vyhodnotená ako nedôvodná.

Sťažovateľka na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 47/2004, prikázal krajskému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov, priznal jej náhradu trov právneho zastúpenia a tiež primerané finančné zadost'učinenie v sume 6 000 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v označenom konkurznom konaní. Porušenie svojich práv vidí konkrétne v neefektívnom postupe krajského súdu, ktorý podľa jej názoru nevyužil zákonné procesné prostriedky, ktoré má k dispozícii, takým spôsobom, aby zamedzil nečinnosti príslušného správcu konkurznej podstaty, ktorá tak narušila plynulosť posudzovaného konkurzného konania.

Ústavný súd už konštatoval (napr. I. ÚS 70/98, III. ÚS 199/02), že ústava nevyníma z povinnosti všeobecných súdov konať bez zbytočných prietáhov žiadne konanie, v ktorom sa poskytuje súdna ochrana právam fyzických osôb alebo právnických osôb. Konkurzné konanie je osobitným druhom občianskeho súdneho konania. Vzhľadom na jeho predmet, špecifickú skutkovú a právnu povahu ho možno považovať za konanie zložité.

Na preskúmané konkurzné konanie sa v celom jeho priebehu vzťahuje zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“).

Podľa § 1 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní je účelom tohto zákona usporiadanie majetkových pomerov dlžníka (úpadcu), ktorý má viac veriteľov, proti ktorým nie je schopný plniť svoje záväzky po lehote splatnosti v dôsledku insolventnosti, alebo sa nachádza v predĺžení. Stanovením pravidiel usporiadania majetkových pomerov úpadcu vrátane speňazenia jeho majetku (konkurznej podstaty) a rozdelenia výtťažku tohto speňazenia medzi konkurzných veriteľov, o ktorom rozhoduje v konečnom dôsledku súd, sa v konkurznom konaní poskytuje súdna ochrana majetkovým vzťahom úpadcu. Sťažovateľovi ako účastníkovi konkurzného konania (§ 7 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní) preto ústava priznáva právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a dohovor právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

Ústavný súd posudzoval danú vec aj so zreteľom na účel, podstatu a zmysel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorom sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Kľúčovým pojmom a atribútom tohto základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka konania, t. j. v „jeho veci“.

Základným cieľom a účelom konkurzu (konkurzného konania) je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka a v nadväznosti na to dosiahnutie pomerného uspokojenia nárokov všetkých veriteľov. Na túto skutočnosť musí prihliadať ústavný súd vtedy, keď rozhoduje o sťažnosti úpadcu, ktorý namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aj keď je nepochybné, že ústava priznáva právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov aj každému z veriteľov v konkurznom konaní. Vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu nemožno postup konkurzného súdu, resp. správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní posudzovať rovnako rigorózne, ako to je v prípade, keď sa ochrana podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uplatňuje výlučne vo veci účastníka konania, t. j. len v „jeho veci, resp. jeho záležitosti“ (obdobne pozri napr. III. ÚS 358/2016).

Správca konkurznej podstaty je subjektom konkurzného konania, ktorý je pri výkone svojej funkcie povinný postupovať s odbornou starostlivosťou a zodpovedá za škodu vzniknutú porušením povinností, ktoré mu ukladá zákon alebo mu ich uloží súd (§ 8 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní).

Miera a povaha zodpovednosti všeobecného (konkurzného) súdu za postup správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní je daná rozsahom jeho oprávnení, ktoré mu zákon vo vzťahu k tomuto subjektu konkurzného konania priznáva (najmä § 12 a § 8 ods. 4 a 5 zákona o konkurze a vyrovnaní). V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu možno hovoriť o prietáchoch v konkurznom konaní vtedy, ak súd vôbec nevyužije vo vzťahu k správcovi konkurznej podstaty tie prostriedky, účelom ktorých je zabezpečenie účinnej a rýchlej ochrany práv účastníkov konkurzného konania, prípadne ak k ich použitiu siahne až vtedy, keď je ich účinok na dosiahnutie tohto účelu minimalizovaný alebo vylúčený (m. m. I. ÚS 57/97, III. ÚS 199/02).

Námietky sťažovateľky sú sústredné na štádium konania, v ktorom bolo základnou, primárnou úlohou súdu rozhodnúť o schválení konečnej správy predloženej príslušným správcom konkurznej podstaty. Z obsahu sťažnosti, ako aj z preskúmaného spisového materiálu vyplýva, že predloženie konečnej správy zo strany správcu konkurznej podstaty stagnovalo. V rámci dozornej činnosti konkurzného súdu bolo jeho predbežnou úlohou primäť správcu na vypracovanie a predloženie konečnej správy.

Na tomto mieste ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej úlohou ústavného súdu nie je určovať namiesto konkurzného súdu optimálny postup v danej veci, ale posúdiť, či ním prijaté opatrenia a zvolený postup sú vzhľadom na okolnosti daného prípadu akceptovateľné z pohľadu ústavou garantovaného práva na konanie bez zbytočných prieťahov, teda či postup konkurzného súdu nebol v tomto smere zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 99/02, III. ÚS 358/2016).

Ústavný súd je toho názoru, že postupu krajského súdu, ktorý akceptoval viaceré návrhy správcu konkurznej podstaty na predĺženie lehoty podania požadovanej konečnej správy odôvodnené osobnými dôvodmi na strane správcu, by bolo možné vytknúť nedostatočnú razanciu opatrení voči správcovi, avšak nemožno konštatovať, že by bol krajský súd v danej etape konania absolútne pasívny. Ako zo spisového materiálu vyplýva, krajský súd na svoju dozornú činnosť nerezignoval, na splnenie označenej povinnosti správcu konkurznej podstaty v pravidelných intervaloch vyzýval, v jednom z prípadov dokonca siahol aj po sankčnom opatrení (uloženie poriadkovej pokuty správcovi).

Podľa názoru ústavného súdu v konkrétnych súvislostiach nemožno opomenúť fakt, že úloha správcu je pri príprave konečnej správy funkčne nezastupiteľná. Pokiaľ v danej veci (vychádzajúc zo sťažnosti a súdneho spisu) bola dôvodom prieťahov dlhodobá práceneschopnosť správcu, možno to považovať za objektívnu prekážku riadneho pokračovania konkurzného konania v určitom období. Na druhej strane prípadnú výmenu správcu podľa § 8 ods. 5 druhej a tretej vety zákona o konkurze a vyrovnaní v tomto štádiu (a táto požiadavka implicitne vyplýva z obsahu sťažnosti) musí konkurzný súd vždy starostlivo zvážiť, pretože v konečnom dôsledku môže byť takéto opatrenie z hľadiska

rýchlosti konania kontraproduktívne pre nutnosť vytvoriť pre eventuálneho nového správcu časový priestor na naštudovanie veci.

Z obsahu spisového materiálu týkajúceho sa posudzovaného konkurzného konania vyplýva, že po odpovedi na sťažnosť na prietahy v konaní adresovanej predsedovi krajskému súdu (8. septembra 2015), ktorú ústavný súd štandardne považuje za dostatočne účinný prostriedok nápravy poskytovaný účastníkovi konania právnou úpravou na ochranu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), nasledoval úkon krajského súdu, na ktorý správca konkurznej podstaty reagoval predložením požadovanej konečnej správy. Tým sa vytvorili predpoklady na schválenie konečnej správy o speňažení majetku úpadcu krajským súdom 8. septembra 2016. Podaná sťažnosť adresovaná predsedovi krajského súdu teda splnila požadovaný účel – obnovenie plynulosti konkurzného konania, ktoré v aktuálnej etape bezprostredne smeruje k svojmu záverečnému štádiu. V danej situácii by ingerencia ústavného súdu znamenala duplicitné poskytnutie ochrany základnému právu sťažovateľky zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právu zaručenému čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta, čo je v rozpore s primárnym účelom ústavnej sťažnosti, ktorým je poskytnutie ochrany právam, ktorých porušenie sa namieta, v prípadoch, v ktorých ostatné právne prostriedky nápravy zlyhali, resp. nevedli k náprave.

Na základe posúdenia obsahu sťažnosti, prehľadu procesných úkonov realizovaných krajským súdom v označenej etape napadnutého konkurzného konania (ktoré s prihliadnutím na charakter námietok sťažovateľky a jej sťažnostnú argumentáciu ústavný súd nepovažoval za potrebné rekapitulovať), ako aj konštatovanej efektívnosti sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedovi krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že namietaný postup krajského súdu nesignalizuje reálnu možnosť zbytočných prietahov v konaní v takom rozsahu a intenzite, ktoré by si vyžadovali prijatie sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z týchto dôvodov ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia, a ďalšími návrhmi sťažovateľky sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2016